

sa ostancima dobra nekadanje grofije Pazin. Svi ostali jesu tako rekuc novajlije od jučer, koji nisu sa predajom naše pokrajine, napose sa predajom onog dela Istre, koji n'ija Mletcima nikada pripadao, absolutno u nikakvom savezu. (Tako je.) To je dakle tamošnji veleposjed. Idiuno sada na gradove.

U gradovih imade izborno pravo, koji plaća 4 for. ili 8 K izravnog poreza. Tu dodje kakav tudjinac iz koje druge zemlje naše države, koji se tamo naseli polag odnošaja u južnih zemljah, plaća neznatnu prihodarinu, ili malo izravnog poreza, on si stogod nabavi u gradiu i postane izravnim biračem. Ili, što se također ne da tajiti, jer je to pojav, o kojem bi se imalo promisljati, naselje se mnogi talijanski državljani u Istru. (Odobranje.) Oni dobiju vrlo lako osobito u občinah uz obalu pripadnost i u savezu stim također austrijsko državljanstvo. (Zast. Pittoni: Nije to točno!) Molim, ta ja sam u tom poslu bio. Kako mislite vi to? (Zast. Pittoni: da ne dobiju tako lako državljanstvo!) Molim, čovjek dodje u Poreč ili kamo drugamo i zamoli, da se ga primi u občinsku svezu. Občina mu reče: Mi vam osjeguramo tu svezu u obćini ako dobi- jete državljanstvo. (Zast. Pittoni: Stvar nije posve točna!) Ne prepriamo se o pravnih pitanjih, ja sam star i sam jur mnogo paragrafa zaboravio. (Veselje.) Čovjek postane u tri do četiri godine izravan birač za istarski sabor, jer on plaća svojih 8 K izravnog poreza. Obratni dio sve dalje jest sljedeći: Naše pučanstvo, Hrvati čak u nekadašnjem mletačkom predjelu, živu još većinom u zadrugama, kao obiteljska družina zajedno. Tuj su zajedno tri do četiri odrasla sina pod oćetinskom zapovjedju ili pod gospodarom, pod zapovjedju jednog brata. Oni dakako ne diele poreza, te se ih smatra kao jednu poreznu tvrdku, postupajuć s njima kao s jednom osobom. Ono starodavno stanovništvo, koje obradjuje kroz čitava stoljeća ovu zemlju, te ju brani i ne će da ju Italiji odstupi, imade jedva jedan neizravni glas premda plaća izravnog poreza po 30, 40, 50 i više forinta, odnosno dva puta toliko kruna. Pak još nam se kaže, da imademo slobodu i ustav. Kažem li Vam primjerice još, da bira lječičiste Ogatija sa suoskim obćinama neizravno, možete si predstaviti kakvo je to napredno stanje našeg zemaljskog ustava. Ako vam još kažem, da bira grad Pula, koji broji danas bez vojničtva, 40.000 stanovnika, sa jednim drugim gradom naime sa nedaleko ležećim Vodnjanom zajedno, samo jednog zastupnika, i da nije glavno biraliste možda u Puli, već Vodnjan, to si možete stvoriti ponovnu jasnu sliku o našim odnosajim, doćim bira primjerice druga skupina gradova, Poreč Umng i Cittanova, u svemu možda 500 stanovnika, zajedno također jednog zastupnika. (Glas: Kuno i u Galiciji!) Ja držim, da je Galicija prema nama u boljem položaju. (Glas: oho!) Molim, ne zamjerite. Ta mi smo svi Slaveni; Poljaci i Rusini su nam jednako blizu srca. Iz onog što ovdje čujem, mislim da mogu zaključiti, da su u Istri odnošaji gori nego li u Galiciji. (Medju-klici.)

(Nastavit će se)

Iz carevinskoga vieća.

U Beču 14. VII. 1907.

U sjednici carevinskoga vieća dne 9. o. mj. došlo je konačno, nakon što su govorili glavni govornici za i proti, do glasovanja o prešnosti predloga za uve- denje sveobćeg, jednakog itd. izbornog prava za zemaljske sabore. Prešnost predloga bijaše zabačena sa 193 proti 168 glasova.

Predlog za dopust vojnika.

U istoj sjednici povelja se razprava o prešnosti predloga rusinskih zastupnika Dr. Markova i Hlibovitchoga, da se dade vojnikom dopust u vrijeme žetve.

I tom predlogu otklonjena bi pre- mesi.

Privremeni proračun.

Nastavljena je zatim razprava o pri- vremenom proračunu za god. 1907.

U ime njemačke pučke stranke govo- rio je zast. Dr. Stöckel, u ime socijal- demokratske stranke govorio je Dr. Adler, te zastupnici Silberer i Černij, govorili su svi proti proračunu.

Zast. Biankini, nakon kratkog hrvat- skog uvoda, govorio je vatreno i odlučno o najnovijim događajima u Ugarskoj i Hrvatskoj. Da su se — reče medju osta- lim — Madjari držali svog ustava, ne bi bilo doslo iz nedju njih i Hrvata do spora. Oni su dokazali da ima tamo još pretjer- ranih barbara, koji su izveli u ugarsko- hrvatskom saboru nad hrvatskimi delegati upravu barbarsko-parlamentarni zlačin. Zatim govori o novoimenovanom krunu, koji da je prava slika i prilika zloglasnog Federvary-a.

Prešav na izjavu madjarskog ministra predsjednika Wekerla o Bosni-Hercegovini reče, da je to bio djavolski manevar, ne bi li tim opet izazvao borbu izmedju Hr- vata i Srba radi posjeda Bosne, ali mu ne će ovaj put ni Hrvati ni Srbi nasjesti.

Mučeništvo — zaključil — Hrvatske traje već 39 godina, a za to vrijeme nije se našla niti na dvoru ni u parlamentu osoba, koja bi Madjarom rekla, da je u- garsko-hrvatska nagodba sastavni dio jav- nog prava.

Govorniku se je često povladjivalo i na koncu živahno odobravalo.

Pošto su riješeni nekoji manji predmeti zaključil predsjednik sjednicu.

Nastavah rasprave o proračunu.

U sjednici od dne 11. o. m. uzeo je prvi rječ njemački liberalac Dr. Ofner, koji je razpravljao o nuždi preinake kaz- nenog zakona i postupnika.

Zast. Bielošlavski član njemačke krš- ćansko-socijalne stranke oborio se je žes- toko na socijal-demokrate pokazuju na sjajan napredak grada Beča, postignut od njegove stranke, kojoj je na čelu zast. i načelnik grada Beča dr. Lueger.

Govorio je zatim socijal-demokrat Beer, a iza njega zast. Wolf. Ovaj je oso- bito žestoko napao socijaliste, koji se dadu za nos voditi od židova, ili koji su od ovih kupljeni.

Konac proračunske rasprave.

U sjednici od petka dne 12. o. mj. zadobio je rječ, nakon raznih priobćenja o predlozim, molbama i interpelacijama, prvi da govori o proračunu češki socijal- demokrat zast. Němec, koji je započeo češki (tako počimaju i ostali češki i poljski socijalisti u materinskom jeziku). On je pobijao nazore predgovornika Bielo- hlavka, Wolfa itd.

Kršćanski socijalist Kunschak govorio je o bećkimi pučkimi školami, o bolničkoj njegi, o lovu i o židovskom kapitalu, koji sve poplavljuje. Social-demokrat Roger, poluzio se je na pomienčevanje Čeha i Poljaka u Šleziji. Oni, jedni ni drugi ne imaju potrebitih pučkih, a kamo li sred- njih, obrtničkih, trgovačkih itd. škola, do- ćim se tamo za Niemce podiže i nepo- trebne škole.

Pošto je još govorio o proračunu njemački agrarac Peschka zaključena je razprava, te bijahu izabrani glavni govornici Dr. Tressič-Pavičić i san ostalni socijalist Stark. Zast. Tressič poče hrvatski, pak nastavi njemački. U poduljem rodo- ljubnom govoru oborio se na spor izmedju Hrvatske i Ugarske. Sa strane Ugarske — reče — prieti uništenje Hrvata. Obzirom na Bosnu, znači će Hrvati i Srbi raditi na tom, da te zemlje dobrovoljno ne iz- ruče ni Madjarom ni Austriji. Hrvati se veselo što se Madjari i Austrija ne mogu gledje Bosnu složiti. Madjari su poćinili na Hrvatima nedavno grđno izdajstvo a sad hoće još da im otmu Bosnu. Oni idu za tim, da zavedu u Hrvatskoj strah i trepat, hoće da unište nagodbu. Čudnovato je,

da se Austrija i Ugarska nadju uvijek složne kad treba podjarmiti Hrvate. Ugar- ski ministar Wekerle govorio je mčžu sa znanjem bečke vlade samo da buci razdor izmedju Hrvata i Srba. Tomu zlu nije kriva samo ugarska vlada, sve zlo za Hr- vate dolazi iz Beča. Car neka se ne da zavaravati od madjarskih ministara, da bi se ugovoreni zakoni izmedju Hrvata i Madjara mogli izmisliti. -(Odobravauje i pleskanje kod Hrvata i Slovenaca.)

Pošto je govorio još zast. Stark za proračun, svršena je razprava i upućena je zakonska osnova o privremenom prora- čunu odboru za proračun. Predsjednik prijavi dnevni red za buduću sjednicu, koja će biti u utorak dne 16. VII. i zak- ljuči sjednicu.

Za ublaženje biede

Nurodni zastupnici Laginja, Mandić, Spiničić i drugovi, postavili su u sjednici od 9. VII. o. g. presni predlog za ubla- ženje biede u Istri. U predlogu se veli, knko se je pojavila u Istri izvredno ve- lika suša. Usjevi su većim djelom uništeni. Čitava mjesta ostala su bez vode za ljude i za blago. Stanovnitvo ne može si naj- potrebitiji živež pribaviti.

Navadaju zatim razne primjere: U poreznoj obćini Cerovica: trava i usjevi posve uništeni, masline i groždje do sada na pol, tuskinja (koruza) krompir i fužol posve.

U poreznoj obćini Vlahovo - Sv. Lov- reč: sjeno i paša posve, groždje za jednu trećinu, usjevi, kuruzi, fužol za dvie tre- ćine, masline, već do sada na polovicu.

Od strane mjestne obćine, kano ta- kodjer i od drugih činbenika, koji bi bili dužni priskrbiti vodu, posvo zapušeno stanovništvo nalazi se u najvećoj nevojni i zdvojnosi.

Podpisani stavljaju radi toga ovaj predlog.

Visoka kuća neka izvoli zaključiti: „Poziva se c. k. vladu da priskoči na pomoć stanovništvu raznih krajeva Istre, koje trpi radi izvanredne suše, osobito pak onom mjestu Sv. Lovreč-Vlahovo, Brqud, Kermećina i Cerovica, u mjestnoj obćini Labin, i to u što kracem roku, a to znatnom podporom u prvom redu za nabavu sjena i živeža za ljude; osim toga bezodvlačno neka shodno poduzme, kao što se to za Rovinj i druge gradove čini, također za stanovništvo gori navedenih mjesta, sa brodovi c. i k. mornarice u zaljev Ruše pitne vode dovezje.“

Beč, 9. julyja 1907.

Dr. M. Laginja, Mandić, Spiničić i 17 drugih zastupnika.

Za ublaženje biede u Tršćanskoj okoli- ci stavo je slovenski zastupnik te okolice Dr. Rybar u sjednici carevinskoga vieća dne 9. julyja 1907. prešni predlog, koji su podpisali i istarski zastupnici Dr. Laginja, Mandić i Spiničić i koj ide zatim, da bi carska vlada pružila iz državnih sredstava znatnu pripomoć za ublaženje biede, koju trpi stanovništvo katastrofalnih obćina trš- ćanske okolice usljed veljke suše, koja je proizvode zemlju znatno, a nekoje posve unistila.

Tomu predlogu priznata je prešnost te je upućen odnosnomu odboru na te- moju §. 42. pravilnika.

Za pripomoć tućom oštećenim.

Nar. zastupnik Spiničić i drugovi pod- nesli su prešni predlog za podporu iz dr- žavnih sredstva stanovnikom Orlea i ne- kojih drugih mjesta, dne 18. maja o. g. tućom oštećenim, kano i u obće stanov- ništvu otoka Cresa, koji glasi:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti: Poziva se c. k. vladu, da stanovni- tvu Orlea i nekojih drugih mjesta na o- toku Cresa, dne 18. maja o. g. tućom veoma oštećenom, kano što i čitavom sta- novništvu otoka, koje je usljed raznih elementarnih događaja posve osiromašilo, znatnu podporu čim prije putem c. k. oblasti pruži, te svestranu akciju radi po- boljšanja položaja poduzme*.

Predlogu je priznata prešnost, te je upućen odnosnom odboru.

Za slovensku porotu u Trstu.

U sjednici carevinskoga vieća dne 9. julyja 1907. stavili su zastupnici Dr. Rybar, Mandić, Spiničić, Strekoj i drugovi inter- pelaciju na ministra pravosudja i na mi- nistru nutanjih posala radi uvedenja slo- venske porote u Trstu, te pitaju ministre da li su voljni poduzeti potrebito, da će se u buduće kod sastavljanja porotnih imeniku zahtjevati bez razlike također poznavañje slovenskog jezika?

Za drugo glavno skladište duhana na Krku.

Nar. zastupnik Spiničić i dr. podnesli su interpelaciju na n. p. gosp. ministra financija, za ustnovljenje još jednog skladi- šta duhana na otoku Krku i to u Do- brinju.

Zahitjeva se dalje da kod skladišta u Krku, bilo da ostane za čitav otek ili za jedan dio istog, moralo bi se posao izru- čiti takvim ljudem, koji rabe hrvatski je- zik u govoru i u pismu, koji mogu sa hrvatskim kupcima govoriti i njima knji- zice o primanju ispuniti. Ovaj je zahtjev jednostavno utemeljen na činjenici, da stanuje na otoku uz 1622 talijana 19.442 Hrvata.

Tu je interpelaciju potpisalo 18 za- stupnika.

U Beču 16. VII. 1907.

Mnoštvo predloga, prošnja i upita pripravili su zastupnici za tri dana praz- nika, jer je dugo trajalo dok su tajnici samo prijavu istih pročitali. Priobćena je i interpelacija zast. Mandića i drug. u pog- ledu prenosa barutane sa tršćanskog na istarsko zemljište. I naši su zastupnici stavili više upita, molbe i prešnih pred- loga radi ublaženja biede nastracalim su- šom. Medju molbama nalazila se i ona „Delavskog podpornog društva u Trstu“, za ustrojjenje slovenskih pučkih škola u Trstu, za ponudjenje postojećih srednjih školah u slovenskih zemljah i za ustojenje slovenskog sveučilišta, koju je zast. Mandić preporučio i u sjednici hrvatski pak nje- mački predložio, da ta molba bude u za- pismiku sjednice u izvorniku (slovenski) tiskana. Predlog je bio prihvaćen.

Česki agrarac Udršal obrazlaže svoj predlog, da se zaklada za poboljšanje zemljišta, za uređenje rieka itd. povisi od 4 na 8 milijuna K. Govori za prešnost. Govorili su o predmetu zast. Ivo, ministar poljodjelstva, zast. Povše, koji je odgovorio sveniemcu Ivo, da se za Dalmaciju nešto sada čini, ali da se tamo nije skoro ništa u tomu pogledu učinilo; zastupa načelo, da se ima podupirati zemlje, ne pō njihovoj poreznoj snazi, već po njihovih potrebah, jer one koje su porezno čvršće, dobile su stalne podpore već do sada. Govorio je još predsjednik sveže nje- mačkih agraraca zast. Lužsch, te je za- ključena razprava.

Glavni govornik bijaše zastupnik Koz- lowski, koji je govorio za predlog. Preš- nost predloga je bila jednoglasno prihva- ćena, te je nastalo pleskanje u kući.

Govorio je više govornika — svi za što veću dotaciju toj zakladi i svaki za svoju zemlju, te stavili k predlogu razne dodatke.

Primljen je predlog da se dade za milijarćanski fond dvostruko više nego li je vlada predložila. Lueger govori za svoj predlog, da se izabere posebni odbor od 26 lica za proslavu carskog jubileja, — predlaže da se za tu proslavu dade iz dr- žavnih sredstava za osjegurano za starost 100 milijuna K (obćenito pleskanje i odo- branje). Prima se jednoglasno.

Preclazi se na razpravu o predlogu za dozvolu napravljena novea oć 100 K i daljnju od 5 K.

Za sjednice stavljeno je s naše strane više interpelacija. Spiničić radi konflikta izmedju biskupa krčkoga, s kojim je spoz- razuman ciele austrijski episkopat i izmedju carevske vlade radi poučavanja vjeronauka

u nekih pučkih školah lošijeg kotara. Interpelaciju podpisali su svi hrvatski i slovenski zastupnici, antisemiti, česki katolici i kršćanski socijali. I Dr. Laginja stavio je neke upite i predloge, koje će se naknadno u cijelosti priobćiti.

Prihvaćen je predlog da budu sjednice nekih važnijih odbora javne.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Imenovanje.

Poštni oficijal Vjekoslav Gregorić u Ljubljani imenovan je poštним kontrolor u Puli (post. uređ broj 1).

Produljenje željezničke pruge iz Pule u Medulinu.

Ministarstvo željeznica dozvolilo je bankovnom podravatelju gosp. Aleksandru Elicu u Beču jednogodišnju koncesiju za predradnje za građnju normalne željezničke pruge, koja bi spojila Pulu sa Medulinom.

Lošinjski kotar.

Pišu nam iz M. Lošinja. U petak, subotu i u nedjelju (5. 6. i 7. t. m.) imali smo izložbu ručnih radnja, risarija, geometričkih tjelesa učeničkih i učenika naše škole. Bile su izložene i radnje dječice društvenog zabavišta. Izložba bila je mnogobrojno posjećena. Opazilo se veliko zanimanje roditelja. A bila Vam je izložba nešto imponantnija. Osobito su pažnju na se svratile ženske ručne radnje i risarije u njihovom. Ne manje bile su razgledane risarije iz naravi. U talijanskoj školi se još uvijek djecu muči stignografskim risanjem, a ručne radnje su ispod svake kritike. Čulo se je glasova: Ovo je škola, ovako se radi, mi se nismo tako učili, itd. ovako se ne radi ni u konventu itd. Jednom riječju naša je izložba učinila na posjetioce veseli utisak. I radnjice naše dječice iz zabavišta bile su hvaljene pa se je sa začuđenjem svitkalo pitao kako ova slična čeljad može tako da radi.

Svaka čast učiteljskim silama sa vrlim g. ravnateljem Kraljićem na čelu, a hrvatske naše škole ovale i napredovale na spas Lošinja, te propast neprijatelja njegovih.

Milodari podružnici „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za građnju „Družbine“ pučke škole u Malom Lošnju.

Gđja Marija Martinolić, supruga znamenitog rodoljuba Noema Martinolića nastanjena u Rosario de Santa Fe (Amerika), dostavlja nam iznos od 138 K uz ovo lijepo opratno pismo:

Slovani gospodine Kraljiću!

U zgodno smo doba primili koledarčić „Ostroman“, a pošto je moj suprug bio zaposlen i preko glava, a da se bavi razpačavanjem, pomislila sam, da taj zgodni teretić svalim na svoja pleća, što sam vrlo rado i učinila, pa sam istodobno sabirala i za našu velezaslužnu „Družbu“. Ovdje u gradu nema Hrvata, pa sam morala prositi svakoga užega prijatelja, koji bi došao u suprugovu pisarnu, ma bio on Hrvat, Argentinc ili Talijanac, te sam na taj način eto sabrala svoticu od 154 K. Nu, nebojte se, naprijed biti će bolje, jer u okolici (po selima) imade dosta Dalmatinaca, pa ću ih lijepo posjetiti sa surjakinjom Zdravkom, jer ne ću uzmarjati prigode.

Od sakupljene svote zadržite si 16 K za 80 kom. koledarčića „Ostroman-a“, a 138 K nek bude za građnju naše škole. Pišem Vam kako najbolje znam i umijem, nu znajte, da uvijek učim naš milii hrvatski jezik; da ćim više napredujem, tim više ćutim . . . što? Eh, nitko, pa nitko ne će toliko ljubiti svoju domovinu, koliko onaj nesretnik, koji ju ne može vidjeti, grliti ju . . . Nema ne preostaje drgo dolj zadovoljstvo radi ispunjene nam dužnosti.

Lijepo se ovdje živi, sve je ovdje krasno, al' sve skupa nije, što si meni Majko samo Ti.

Slijede imena darovatelja: Marija Martinolić K 20, Noe Martinolić K 20, Romano Martinolić K 10, Antun Kolongija K 10, Matija Ostojić K 4, Braća Kokić K 10, Arturo Andrade K 10, R. J. Agoglija K 10, Jermenigild Ivančić K 10, Vicko Jakaš i gospodja K 10, Antun Kuljić K 10, Luka Komadić K 10, Guido Rivarolo K 10, Marko Bijelić K 10, Ukupno K 154.

Lijepo Vas hrvatski pozdravljam

Marija Martinolić.

Bog poživio i usređio ovakove žene, koj u grudima nose toli plemenito i žarko rodoljubno srce! — Živili Martinolići i njihove rodoljubne gospodje!

Nadalje sakupilo se na ulazu u izložbu risarija i ručnih radnja mladeži „Družbine“ škole u Malom Lošnju K 80, nadjeno u „skrabici“ K 5'50, zadnji izkaz K 810, današnji izkaz K 178'50, svega ukupno K 983'50.

Plemenitim darovateljima i žarkim rodoljubima izriče svoju svesrdnu hvalu Odbor „Podružnice“.

Pazinski kotar:

Koncert u Pazinu.

Ovog ponedjeljka počela je prva matura na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu. Uspjeh javiti ćemo netom ga doznamo. Iza svršene mature ovu subotu na 8^h, sati u večer izvadjeti će djaci birani koncert u dvorani »Narodnog Doma«.

Upozorujemo rodoljube na ovaj koncert, da mnogobrojni toga dana pohrle u Pazin da se nagledaju naših prvih abiturijenata pa ih time počaste i osokole za daljje pothvate.

Iz Zminja. Upozoreni od raznih prijatelja i rodoljuba na pravo stanje stvari, moramo prekinuti dopis o odnosajima u Zminjštini.

Preporučamo svima neka se ne prenaple, te iz kakve osobne mržnje ne dodje do smutnje.

Tamo prilikom preporučamo svima, da se okane osobnih sadirkivanja, te da pišu što kraće moguće.

Pišu nam iz Zminja, da je i tamo u večer 8—9 p. m. unistilo „osušeni“ (jer ga je unistila i suša) prihod občine grad. Tako zločesto ljeto nije bilo od godine 1882.

Komisija je razgledala stetu za popust na porezu, nu to nije dosta.

Preporučamo našim zastupnicima, da se zauzmu za unesrećeni narod. Državnom bi se pripomoću mogle graditi ceste i sterne, jer ostajemo često bez pitke vode.

Franina i Jurina.

Fr. Ča je novoga nakon toliko vrljena da se nismo vidili.

Jur. Puna vreća brate novosti, bil sam satn jučer u Novoj Vasi kraj Poreča i vidil sam čuda nevidjenoga.

Fr. Da čujem, ča je to u Novoj Vasi.

Jur. Vidil sam popa Antuna Tosa, onoga Talijančina z Poreča, setili se sa svojom deklom do osterije.

Fr. Bože moj ma si zloban Jure, neznaš ti da je ljubav kršćanska velika, a svi se moramo ljubiti kao prava braća, tako i Tosa ljubi svoju dšklju kao brat sestru.

Jur. Pak još ima tega. Neki dan kad su našli iz Nove Vasi bili u Kasteliru, da se je Toso jadil kako svi vrazi.

Fr. A ča je govoriš?

Jur. Kada je šnil blagoslov šal je Toso zvan crkve, pak je počel vikati kako da mu se je pamet smutila: quel Villanovesi che se anda a Kastelir i se spol varognar, i se anda ascollar quel čiči, to je po našu: Oni iz Novovasi, koji su šli u Kastelir slušat čiče neka se srame.

Fr. A ča je još rekao.

Jur. Rekal je: questo jera terra italiana e sarà, to je po hrvatsku ili slovensku, da je ovo bila talijanska zemlja i da će biti. (Rogi dedovi. O. U.)

Fr. A ča su na to ljudi govorili.

Jur. A neki su mu se smeli i rugali, a drugi su ga mirili.

Fr. A on?

Jur. A on kako munjen počel je opeta vikati, da neće od naših ljudi da mu dajavu niš i da neće više hrvatski niti besede u crkvi progovoriti, i šal je vas sredit čal

Razne primorske viesti.

Vienčali se. U nedjelju dne 14. o. m. vjenčao se je g. Dr. Frane Brčić odvijetnik u Trstu sa dražestnom gospodjicom Milenom kćerkom Dr. Frana Mandića u Trstu.

Mladencima su kumovali g. Horak, veleposjednik i g. Dr. Vodušek, odvjetnik, obojica iz Trsta.

Novovienčanin želimo od Boga iskreno svaku sreću, a njihovim vrijednim roditeljima šaljemo srdačne čestitke!

Imenovanje. Službeni list bečke vlade prihoduje, da je ministiar bogostovlja i nastave imenovan glavni učitelj na učiteljsku u Trstu g. Ivana Lebana glavnim učiteljem na mužkom učiteljsku u Kopru.

Mjesto sudbenog poslužnika otvoreno je kod c. k. kotarskog suda u Labinu. Molbu za to mjesto valja poslati predsjedničtvu c. k. okrugsog suda u Rovinju do 19. augusta o. g. Ovo mjesto pridržano je izsluženim podčastnicima. Molitelji valja da dokažu poznavanje zemaljskih jezika.

Mjesto upravitelja. Kod c. k. kazni-one u Kopru ima se popuniti mjesto upravitelja u IX. razredu državnih činovnika.

Molbe za to mjesto valja predložiti propisanim putem na c. k. državno nadodvjetništvo u Trstu, najdalje do 23. julija 1907.

Mjesto vodilca (pilota). C. k. pomorska vlada u Trstu raspisuje natječaj za jedno mjesto vodilca I. razreda kod c. k. lučkog kapetanata u Trstu ili na mjesto, koje bi ostalo popunjeno ovoga izpraznjeno. S tim mjestom skopčana je godišnja plaća od K 1200, aktivni doplatak K 480 i službeno odijelo.

Pisмене molbe upraviti valja u roku od 6 čedana, počam od 4 julija o. g. na c. k. lučki kapetanat u Trstu i dokazati sposobnost, austrijsko državljanstvo, čvrsto zdravlje, poznavanje jezika i da se je položilo dobrim uspjehom izpit lučkog vodilca I. razreda.

Ovaj natječajni oglas donša službeni list rimske vlade, „Observatore Triestino“ jedino u talijanskom jeziku — sva čast i slava naše mojkje Austrije!

Narodni darovi. Preč. g. Anton Kalac nadzupnik u Pazinu, dao je Dječkom pripomoćnom društvu u Pazinu K 5 mjesto čestitke g. prof. Vjekoslavu Spinčiću.

Hrvatska bogoslovna mladež u Gorici šalje K 48, polovica za Družbu sv. C. i M. polovicu za „Djačko pripom. društvo“ u Pazinu.

Talijansko sveučilište u Trstu. „Obrzu“ pišu iz Trsta: Talijanskim klerikalcima u Trstu, za izborne borbe, imalo je da bude najuspješnije agitaciono oružje „talijansko sveučilište u Trstu“. Oni su

medično propali ali su zato odnili neočekivanih pobjeda njihovih drugovi u Istri, Gorickoj i Trientinu. I ovi su onomadne stavili na tapet bečkog parlamenta talijansko sveučilišno pitanje, ali ni rječom se ne dotakao Trata. To je upravo razbiješilo tal. liberalce, koji hoće talj. sveučilište jedino u Trstu.

Mi Slovenci i Hrvati nemamo ništa proti zakonitim zahtjevima austr. Talijana, ali nevolja nas gonj, da napravimo junctim između tal. sveučilišnog pitanja i konačnog rješenja naše školske miserije. Mi zahtjevamo u Trstu već tridesetak godina jednu — pučku školu. Talijan hoće višu izobrazbu u svojem materinjem jeziku; mi u Trstu zahtjevamo materinjski jezik u elementarnu izobrazbu. Ali talijanska kamora (naše općinsko vijeće, pokrajinski sabor i odbor jedno te isto) veli, da mi nemamo pravo na svoje škole, jer nas nema i jer imademo u izobilju talijanskih i još više njemačkih pučkih i srednjih škola. I zbilja: minule školske godine pohajalo je mjesnu njemačku gimnaziju 475 djaka, od kojih je 151 tal. materinjskog jezika, 156 njemačkog i 151 slovensko-hrvatskog mat. jezika. A da tko ne bi mislio na emigraciju naših djaka iz vana, pomenut ćemo, da je od 475 djaka 428 bilo iz Trsta! U susjednoj Gorici postoji samo njemačka gimnazija, a u toj je apsolutna većina slovenskih djaka. U Pazinu hrvatska gimnazija slavi prvu maturu. Prikazalo se je 28 maturanta, a u čitavoj gimnaziji bilo je minule školske godine 250 djaka. Nemam pri ruci ovogodišnje statistike ujestinski pučkih škola, ali sama društvena škola u Sv. Jakobu grdna je pljuska lažima talijanske statistike. Ta škola imade 10 razreda, a pohajalo ju je ove godine 600 djaka. U samom sv. Jakobu (u tom odjelu grada stanuju većinom radnici). Slovenci bi imali pravo na dvie pučke škole.

Talijani uzdišu za sveučilištem; mi vapimo za pučke škole! Oni vele, da smo mi barbari, jer se ne ćemo zgrijeti za njihov ideal. A što bi imali biti oni, kad nam ne daju, što bi nam i Turska dala? Y.

Hrvatska škola u Pazinu. Primili smo IV. program c. k. velike državne gimnazije u Pazinu za školsku godinu 1906—1907.

Sadržaj: čakavski dijalekt u Sv. Ivanu i Pavlu te Zminju u Istri — napisao D. Zgrablič i školske vijesti. Gimnazija imade 18 učiteljskih sila sa 248 učeničkih od kojih su sestorica iz Kranjske, jedan iz Stajerske, a svi drugi iz Istre.

Djačko pripomoćno društvo izdalo je u ime podpore učenicima zavoda u novcu za stan i hranu . . . . . K 19.200 za odijela . . . . . 800 za nabavu i popravak knjiga . . . 360 Svega . . . . . K 20.360

Nastavna školska godina 1907—1908. otvorit će se dne 18. rujna. Potanje upute navedene su na koncu programa.

Sastanak jugoslovenskih djaka u Dubrovniku vršiti će se dne 20., 21., i 22. augusta 1907. Do sada se je prijavilo 900 hrvatskih, 150 srbskih i 30 slovenskih djaka. Taj će broj bez dvojbe za mnogo jošte poskućiti.

Taj sastanak imade svrhu upoznanje djaka iz naših južnih pokrajina, koji će biti danas sutra pozvani da ravnaju sudbinom našega naroda na jugu.

Slovenski tečaj za babcice. Dne 1. oktobra 1907. otvara se u školi za babcice u Trstu slovenski tečaj. Žene, koje žele stupiti u taj tečaj ne smiju biti starije od 40 godina, a djevojke valja da imadu bar 24 godina, Molbi valju priložiti krstni list svjedočbu pripadnosti, dobrog poanjanja, dobrog zdravlja i o ciepljenju kozica, te da znadu čitati i pisati.

One koje kaue moliti za štipendiju, treba da polože molbu kod svoje političke oblasti do 31. augusta i da polože još i svjedočbu siromaštva i obveznicu, da će služiti bar 5 godina u naznačenoj joj občini.

One koje kaue moliti za štipendiju, treba da polože molbu kod svoje političke oblasti do 31. augusta i da polože još i svjedočbu siromaštva i obveznicu, da će služiti bar 5 godina u naznačenoj joj občini.

One koje kaue moliti za štipendiju, treba da polože molbu kod svoje političke oblasti do 31. augusta i da polože još i svjedočbu siromaštva i obveznicu, da će služiti bar 5 godina u naznačenoj joj občini.

One koje kaue moliti za štipendiju, treba da polože molbu kod svoje političke oblasti do 31. augusta i da polože još i svjedočbu siromaštva i obveznicu, da će služiti bar 5 godina u naznačenoj joj občini.

One koje kaue moliti za štipendiju, treba da polože molbu kod svoje političke oblasti do 31. augusta i da polože još i svjedočbu siromaštva i obveznicu, da će služiti bar 5 godina u naznačenoj joj občini.

One koje kaue moliti za štipendiju, treba da polože molbu kod svoje političke oblasti do 31. augusta i da polože još i svjedočbu siromaštva i obveznicu, da će služiti bar 5 godina u naznačenoj joj občini.

Imenovanje. Predsjednik Irgovsko-pomorjskog suda u Trstu g. Karlo Dejak, pridijeljen vrhovnom sudu u Beču imenovan je dvorskim savjetnikom. Čestitamo!

Mjesto pisarničkog pomoćnika u muzkoj kaznionici u Kopru sa dnevnim plaćom od K 2-60 ima se popuniti. Molbe za to mjesto valja upravitli na ravnateljstvo kaznionice u Kopru.

Tko ne zna njemački, neka ne moli za to mjesto — jer je najčešćaj pribičen samo u njemačkom jeziku — na zadovoljstvo Hrvata Slovena i Talijana Istre!

Jugoslavenski dopisni ured. Mladi slovenski dopisnik i suradnik novina u Beču g. F. L. Tuma kani ustanoviti u Beču jugoslavenski dopisni ured, koji će zastupati interese jugoslavenskih plemena tim, da točno nepristrano i brzo izvješćuje češke, poljske, rusinske i njemačke listove o važnijim događajima na našem jugu.

Velik požar u Dolini. Od tamo nam pišu da je u petak, 12. o. m. poslije podne tamo nastao veliki požar, koji je uništio kuću, staju i druge manje zgrade tamošnjeg načelnika i veleizluznog rodo-ljuba g. Janka Pongerca. Na gariste dohrliše vatrogasci iz Milja, kojima se je posređilo tekar oko 9 sati na večer svladati vatru. Škode — u koliko se to dađe već sada ustanoviti — je 15—20.000 K očekujemo potnije vesti.

Primorski talijanski protu prenosu slovenskog učiteljska iz Kopra u Gorici. Naši takozvani talijani u obće napose oni iz susjedne Gorice uzvrpili su se kano jogunasto diete protu prenosu slovenskog odsjeka učiteljska iz Kopra u Goricu, što vlada provesti namjerava. Od vlade očekujemo, da se ne će ovaj put obazrijeti na hjesomučno urlikanje razmazanih talijancića, već da će svoju nakanu provesti do konca, bilo to ovim smušenjakom ili ne bilo pravo.

Promaknuće Mate Tentora na čast doktora filozofije. Dne 16. t. m. bila je velika dvorana bečkoga sveučilišta puna obćinstva. Ljudi su došli da počaste jednoga ili drugoga mladića ili djevojku, koji su imali biti promaknuti na čast doktora filozofije. Bilo je ovih preko 20, među njimi dvie djevojke. Od mladića ističemo osobitom radošću Matu Tentora, kojeg je također došlo pozdraviti nekoliko Hrvata. Tentor je rođen u Cresu gradu od siromašnih roditelja. Izučio se je i pomoćju dobrih ljudi, koji se mogu osobito radovati što su poduprli toli vrijednoga mladića. U Cresu svršio je pučku školu, na Sušaku gimnaziju, a u Beču sveučilište. Dozvolom ministarstva podvrgnuo se je izpitom prije nego što je svršio 4 godine kao slušatelj filozofije, i eto je doktor prije nego li je prošao svih osam polugodišta propisanih za slušatelje filozofije. Što se sve može kad se hoće, kad se ima prave volje, kad se postojano bavi naukom! Čestitamo od sveg srca: živio doktor Mate Tentor!

Nazovi katolička ništarija. U glasilu kršćanskih „reformatora“, najljudeših naših narodnih protivnika, kojemu je na čelu do skrajnosti strastveni c. k. profesor-svećenik, navaljuje neko biesomučno željude iz Lošinja na hrvatsko stanovništvo kvarterskih otoka, što je glasovalo za narodne zastupnike Dra. Laginju i prof. Spinčića kod. zadnjih izbora. Tomu fra-mašunu u katoličkoj suknji bilo bi stalno milije, da je ono stanovništvo glasovalo za židovsko-iredentske kandidate.

Talijanski liberaloi traže pomoć u talijanskim klerikalima u Beču. Talijanskim listovom pišu iz Beča, da liberalni talijanski zastupnici ne htjedose stupiti u „Talijansku parlamentarnu savez“ samo da ne dodju u doticaj sa mrzkim im katolicima. Ali zastupnik Malfatti ne samo da je sam stupio u prostorije rečene sveze, gdje ima sjedište takozvana „Legna Latina“, već je tamo zapisao i svog druga zastupnika Rizzi-a. Tim će — kažu kleri-

kalci — gospoda liberalci dolaziti s njima u svankdanji doticaj.

Isto tako traže nazovi liberalci pod-pise za interpelaciju predloga itd. u klerikalima, nu tih podpisa ne pribičuju javnosti — jer se ih srame. Nama je to šarunje talijanskih nazovi liberalaca ne samo smišlelo, već upravo odurno, nedostojno ozbiljnih, trieznih i dosljednih muzeva.

Sastanak poštara i poštinih officianta u Ljubljani vršio se je uz mnogobrojni posjet na 29. pr. mj. Istog otvorio je Gosp. officiant *Sperjol*, koji je u hrvatskom, slovenskom, talijanskom i njemačkom jeziku pozdravio nadose, oertao svrhu sastanka, da se naime druživo, koje je do sada na sve strane razciepano i bez moći, sdruži i skupno nastupi proti maćuhinskom postupanju vlade napram poštarom i officiantom. Predsjednikom sastanka bio je izabran *Graberg* iz Trsta, podpredsjednikom poštar *Modic* iz Litije. Predsjednik pritužuje se na nesnosno stanje nas činovnika, spominje generalnog Directora pošte i brzojava Wagnera, koji je znao sebi i sebi bližnjim povećati na tisuće plaću, a nama samo za 10 novčića dnevno. Pozivlje prisutne, da se združe i tim putem od parlamenta izhode poboljšanje našeg žalostnog stanja. *Modic*, koji je istodobno predsjednik svih poštarara ravnateljstva Trst, zagovara takodjer združanje i energičan nastup za poboljšanje našeg položaja. Sa strane poštara o organizaciji je stvar na čistu. Već 5. kolovoza hlti će naše društvo razpušteno u svrhu da se združi sa officijanti (odobravaenje, Živio!) a Bog dao, da to u što kraćem roku ovrše češke i poljske skupine. Koruški officijal *Wimer* iz Bejliaka nosi pozdrav koruških kolega i potiče na skupnu radnju. Ne ide li molbam ići će drugičje. Do sada bili smo tri puta regulirani a svaki put oduzelo nam se od tog onoga, što smo 1902 leta imali, toliko da smo u istinu više izgubili nego dobili. Zagovara časoviti avanzma, zahtjeva povišenje paušala i 35 godišnje službovanje, ali — razumi se najprvo povišenje plaće. Naslovi, karakteri i uniforme to nama ne pomaže. Officiant *Kraivs* isto iz Bejliaka, veseli se uspjeloj organizaciji, potiče na skupnu radnju, pozivlje kolege neka se obrate na hrvatske i slovenske zastupnike carevinskog vieća. Prometri činovnici officijal *Tomašin* i *Keil* veselo pozdravljaju započetu akciju i čestitaju na uspjeloj organizaciji. Nadaju se, da će se i oni s vremenom združiti sa officijanti i poštari, te svoja prava zahtjevati. Ističu još potrebu, da bi poštarska uprava imala vlastito ministarstvo. Poštar *Ulepić* iz Rakeča kritizira čudno postupanje Austrijske vlade, koja daje officiantom radnje officijala, a plaću za dvie trećine manje.

Gosp. *Zaje* predsjednik poštarskih sluga želi znati što se misli u pogledu organizacije i sa slugama. Očovara mu officiant *Kraivs*, da su sluge najbliži officiantom i poštarom, da smo uvijek pripravni slugu pod našim krovom imati.

Govorilo se je još o raznih težnjah i pritužbah, te pročitalo pripiselo brzojavke, našto je bila primljena sledede rezolucija: Danas u Ljubljani sastani officijanti i poštari odobravaju organizaciju, koja je jedina moguća postignuti poboljšanje svojoj bijednoj položaja i pozivlje obe centrale u Beču, da svom silom uz-traju za zakonito uređenje našeg stanja nastoje za dalnju organizaciju.

Opoziv.

Ja podpisani Josip Ruconich pokojnog Blaža iz Nerezinca izjavljujem ovime, da opozivljem sve uvrijede i osvade od mene bez ikakvog povoda i temelja nabadeene dne 9. svibnja t. g. u krcni Dinka Vinkandića nadimkom „Soldo“ u Sv. Ivanu na Creskom, kojima sam nanio tešku uvrjeduju pošteni častnog gospodina popa

*Za članak pod ovim naslovom no odgovara uredništvo.

Vlokoslava Volarić bivšeg izloženog kapelana u Nerezinama.

Zalim što sam to učinio dirajući u njegovo neporočno poštenje, to za kaznu namjenjujem 80 (trideset) kruna podružnici „Družbe Sv. Cirila i Meloda“ u Lušnju Malon, izjavljujući se ujedno pripravnim platiti sve parbene troškove, bilo tužitelja bilo svjedoka.

Uoblašćenjem častog gospodina popa Vjekoslava Volarić, da može objelodaniti ovaj opoziv na moje troškove u puljskim novinama „Ombibus“ i „Naša Sloga“.

Mali Lošinj, dne 9. srpnja 1907.
Josip Ruconich pok. Blaža
po punomoćniku Antonu Zvelich.

Specialista za očne bolesti
univ. med. Dr. JOSIP OŽBOLT
ordinira od 9—12 prije i 2—5 sati
poslije podne. Nedjeljom i blagdanom samo prije podne.
Rieka, Via Municipio, 1.

Popadajte moji oči, ali samo, ako imam, sve, što malusik samo, Hrvata nbi niko, ali istin je pravo, da najprvo sv. Kathreina, Nuzijevca sa sladna kava.

Prava smao u izvornim amolima sa imenom Kathrein.

Znate kava, pošto uzruja ne treba ju piti bez primjese Kathrein-Kneippove sladne kave. Ona se je izkazala svojom vrstičkom kao najboljniji kavin na plat, pa pošto je umilata i blago probaviva, najtežije se preporučuje.

Dječak, koji je još samo morao posvema na Kathreina priliti.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrgare, koji uplaćuju zadružnik diekova jedan ili više po krzna so.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije dlan to plaća od istoga 4 1/2 %

disto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uložanja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkas, uz odkas od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to za hipoteku ili na mjenalce

i zadružnic uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdanom osim jultija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družvena pisarna i blagajna nalazi se u Oltvo S. Stofano br. 9, prizemno dezne, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Dvostruki elektro-magnetički KRIŽ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.

jest elektro-magnetičkim načelima sastavljeni stroj, koji kod sloga, rama, astme (težkog disanja), nespanjavanja, zubljenja u uhu, neuragije, glavobolje (migrene) kucanja u srcu, zubobolje, mužvano slabosti, studele ruku i nogu, padavice (epilepsije), marenju na tlu, influence skopjane sa bolestu hrbta, bile-dila (melokrvnosti), žoludanih grčeva, bezbednosti, lachasa, punokrvnosti, svih udnih grčeva, hoptochondrie, žoludanih grčeva, hāmorrhoida, kao i kod sveobće slabosti itd. stuzi kao nenadrkljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja čelimi dovjetlom djeluje, čime se rečene bolesti u najml kraćem vremenom izleče.

Poznato je, da lećnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizovanje tela upotrebljavaju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazi i pak vremenom kroz telo prolazi, dočim nasproti tomu struja elektro-magnetičnog križa ili zvjezde R. B. broj 86967, kako je već rečeno, umjeranim načinom neprekidno na telo djeluje, što svakako bržem zlećenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina staro bolesti izlečeno su sa mojim strojem posve! Od izlečenih sa mojim strojem R. B. broj 86967 izrečene zahvale kao i od odlučnih stvoja izdane svjedocbe i priznanice iz svijui strana svla pohranjeno su u mojoj pismohrani, gdje stoje svaka komu u svako doba na vid. **GDJE KUPEĆI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo, protiv gore navedenim bolestima, a ovaj bolesnik, koji po mojem stroju nije bio izlečen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.**

Upozornjom osobito p. n. obćinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltlinim, koji je poradi svoga neupjelja zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički križ ili zvjezda R. B. broj 86967 osobito se hvati i uživa vanrednu dopadnost perad svoje izvratne ljekovitosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Rabiti ga mogu samo djeca i jako slabe gospođe.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabiti se kod ostarijih 20 godiš. kroničnih bolesnih.

Dopisivanje i narudbe obavljaju se u i hrvatskom jeziku. Fouzećem ili ako se novac unapred pošalje, razaslije glavna prodavaona za tu i inozemstvo:

ALBERT MÖLLER,
Budimpešta, V/41. Kotar,
Vadász-utca br. 84.

Odkrivan s 8 srebrnini kolajnama u Gorici godine 1891. 1894. 1900.

Čestna diploma i zlatna kolajna u Vidmu godine 1903.

Zlatnu kolajnu i zaslužni križ u Rimu godine 1903.

Svijećarna na paru
J. Kopřac, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča prod. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom obćinstvu svijede iz prijesnog pćeloga voska. Kilogram po K 6.— Za prijesnost jamčim s K 2.000. Tamjan Myrrhae, Styrax, fitilja i stakla za vječno svjetlo po jeftinij cijeni. Gs. Trgovcima preporučam svijede za pogrebe, za božićno drveće, vosćeni svitci i med najjeftinije vrsti uz veoma niske cijene. Žući vosak kupujem u svakoj moćnijoj po najvišjoj dnevnoj cijeni.

Na rahtjevu šaljem oijenik franke.

Jedina hrvatsko-narodna

TISKARA, KNJIGOVEŽNICA i PAPIRNICI u ISTRI

Laginja i dr. = Pula, Via Giulia, 1.

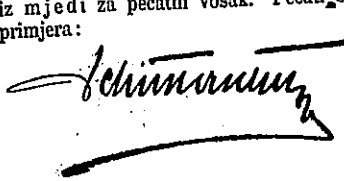
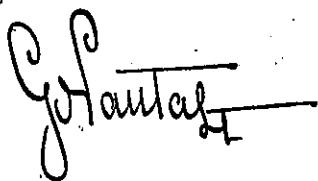
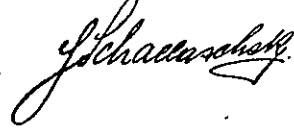
(Prije J. Krmpotić i dr.)

Preporuča svim Hrvatima i ostaloj slavenskoj braći, koja se nalazu u Istri, da što više podupiraju to jedino hrvatsko-narodno poduzeće svoje vrste u Istri!

TISKARA providjena je latinskim, cirilskim, gotičkim i grčkim slovima te najmodernijim uredima.

Preuzima svaki tiskarski posao [te] jamči za savršenu radnju i jeftinu cijenu.

Da se istisnu već jednom tuđinski proizvodi iz naše kuće uredili smo veoma modernu Tvornicu pečata iz gume (kaučuka) i pečate iz mjeđi za pečatni vosak. Pečati su trajni i veoma pomno izradjeni. Preuzimamo i izradbu vištoručnih pečata (fototipie) i evo nekoliko primjera:

Sve naručbe obavljamo brzo, točno i savjesno.

KNJIGOVEŽNICA obskrbljena je veoma modernim slovima i ukrasima te providjena sa više novih strojeva. Preuzima se svaki knjigovežki posao a privatne knjige i knjige za biblioteku uzimaju se osobito u obzir.

Specialisti u knjigovežkoj galanteriji.

Izključena je svaka konkurencija!

Na skladištu ima: korice „NARODNE PROSVJETE“, „MLADOG ISTRANA“ i „HRVATSKOG SOKOLA“ uz veoma niske cijene.

PAPIRNICI ima na prodaju na malo i na veliko svakovrstnih razglednica sa hrvatskim i srpskim narodnim motivi, umjetno izradjene razglednice i iz grada Pule. Papirnica obskrbljena je sa svimi pisarničkim potrebštinama papira svake vrste, tinte crne, crvene, modre i t. d. Bogata zaliba hektografskog platina i odnosne mase te crnila. Trgovačke knjige sve vrste. Listovni papir u mapama i kutijama od najjednostavnijih do najfinijih vrsti. Pera kojima se može pisati do tri dana bez rabiti tinte. Alhum za razglednice, pečatni vosak i drugo.

Drži olovke i cigaretni papiric Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru kao i družbinih maraka.

Kod svake i najmanje naručbe molimo nasloviti samo: TISKARA LAGINJA i dr. - PULA.

Popis tiskanica na skladištu.

Tiskanice za općinske urede:

Pozivnica — mala
Poziv na vojničku stavnju
Općinska svjedodžba siromaštva
Dostavnica na četvrtini arka
polovini arka
Svjedodžba zavjajnosti
Svjedodžba ponašanja
Pozivnice za po c. k. kotar. glav. globom
otsudjene
Izskaz nadnica (2 kom. na arku)
Izskaz vrhu posloводства nameta zdola
naznačenih tečajem godine.
Upitni arak
Inventar
Namira vrhu prim. novca iz opć. blagajne
Namira na četvrt arka
Za odgonbu
Skrizaljka o cijeni sijena
Svjedodžba o izvozu živina i proizvoda
(brodom)
Svjedodžba
Uručbeni zapisnik (Exhibit)
Prijavnica boravljenja za vojnike 4°
na cijelom arku 4°
Svjedodžba za primitak u bolnicu
Svjedodžba siromaštva za ubogce bolesnik
u bolnici
Izvjješće o razgledu mrtvaca
Mrljiški ogledni list
Zapisnik o razgledu mrtvačkom
Molba i svjedodžba za apost od prezen-
tne vojne službe (cijeli arak)
Molba za povrat predjuma danim putni-
cima

Molba za izvadak putnog lista.
Omnibus-tiskanice
Poštarska knjiga, uvezano 100 araka
Glavna knjiga
Blagajnički dnevnik
Dozvola za rasprodaju domaćeg vina
Proračun općine (naslovni)
(uložni)
Zaključni račun (naslovni)
(uložni)

Prilog k dohodku
O realizovanju kapitala
Prijavni i pregledni list
Popis izbornika
Obavjestina skrizaljka trojezična
Popis porezovnika, izbornika
Glasovni izkaz za izbor opć. zastupnika
Kontrolni izkaz
Pozivnica (četvrt arka) na izbor općin.
vijeća
Kontrolna listina za izbor nar. zastupnika
Inventar za općinu
Domovnica
Pregled vrhu direktnog poreza sa držav.
nameti za god. i odnosnih zaosta-
taka u mjestnoj općini.

Novo tiskanice izradjuju se po uzorku
brzo i jeftino.

Tiskanice za veleobastne župne
urede:

Fides Nativitatis, et Baptismi
Svjedočba o krstu i porodu
Fides Mortis
Matrimonij

Testimonium Status liberi
denunt. matrimonialium
Nota pro instituendis denuntiatio
Inventar (glava ili uložci)
Račun (sadržaje 2 arka)
Izvadak računa
Iskaz glavnica (glava ili uložci)
stalnih i promijenljivih zakupnina
isplaćenih i zaostalih parbenih tro-
škova
Dnevnik dohodaka i trošk. (glava i uložci)
Iskaz povećanja ili umanjjenja imetka
Status animarum
Liber baptizatorum
defunctorum i matrimoniorum
Namira vrhu kamata obligacija
Knjižica za popis sv. misa
Poštarska knjiga (Exhibitprotokol)
Interkalarni glavni račun (njem.-hrvatski).
Iste tiskanice uvezuju se solidno i jeftino.

Školske tiskanice:

Svjedodžba polaznica
Polaznica
Otpusnica
Školske vijesti
Iskaz izostataka
Ispitna svjedodžba
Opravilni zapisnik (uvezan sa 100 listova)
Tjednik
Glavni imenik (glava)
Glavni imenik (uložci)
Razrednica (glava)
Razrednica (uložci)
Matica

Alfabetički popis
Obrazac M (Osuda kotar. školskog vijeća
na globu)
Obrazac D (pozivi za polazak škole)
Kronika
Za popis knjižnice (glava i uložci)
Inventar (glava i uložci)
Iskaz o izvidjenih okolnostih učenika za
podupiranje njegove molbe
Namira vrhu dignute plaće, za učitelje
Potpise scolastiche u talijanskom jeziku
Notize oslobođenja djece od polazka škole

Tiskanice za posujilnice:

Knjiga zadrugara (čvrsto vezano)
Knjiga uložka (čvrsto vezano)
Knjiga dužnika (čvrsto uvezano)
Dnevnik (čvrsto vezano 100 strana)
Uložna knjižica (nova)
Zadužna knjižica (nova)
Zadužnice
Molba za zajam
Potvrđnica vrhu dignotog novca
Pristupno očitovanje

Tiskanice za konsumna društva:
Konsumnih knjižica. — Tjedanskih lista.
— Blagajnički dnevnik. — Imenik za-
drugara i druge pomoćne knjige.

Tiskanice za odvjetničko i notar-
ske plaarne:

Punomoći. — Kupoprodajne pogodbe. —
Tužbe. — Raznih prijedloga za zapljene.
Ostale tiskanice izvrsuju se polag uorka
— točno i brzo. —

Našom nakladom izašle su slijedeće knjižice koje toplo preporučamo: Ob uljudnom i pristojnom ponašanju. Priredio Vinko Rubeša. Obiže 24 str. a cijena joj 40 para. — Putovanje N. V. B. „Marije Terezije“ na Male Antile i Kuba god. 1898. Pjesmu složili Josip Burić i Jakov Čubrić. Drugo izdanje. Knjižica ima 70 str. cijena joj je 40 para. — Rat u Kini i putovanje Njeg. Vel. brodova „Elisabete“ i „Aspern“. Objavio Ćiril Pavelić iz Kastel Sućurca. Drugo izdanje. Knjižica je cijena 40 para. Obiže 56 str. — Pisma o izborima u Puli god. 1905. Preštampano iz „Omnibusa“. Cijena 10 para. — L'Istria e la riforma elettorale. U talijanskom jeziku. Obiže 34 str. Cijena joj je 20 para. Čist prihod namijenjen je Družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru. — Brzi računar ili pregledna knjižica za proračunavanje dnevnice od 1 do 6 runa na 1/2, 1/3, 1/4, i cijeli dan. Veoma zgodno uređena u u tri jezika. Obiže 52 stranice a svezana je u čvrste korice. Veličina 13x9 cm. Cijena samo 50 para. — Knjižica nedeljne nadnice. Skrizaljka uređena je ovako: naslov „Nedjeljno od—do—190—“ Rubrike: Tok, broj. — prezime — subota, nedjelja, ponedjeljak, utorak, srijeda, četvrtak, petak, subota, ukupno. Cijena. Iznos. Na račun. Okružna blagajna. Unesreć. blagajna. Ukupno. Plaćeno. Opazke. — Imade dvadeset poprečnih linija. — Imademo ih na skladištu u hrvatskom, njemačkom i talijanskom jeziku. Knjižica je tvrdo uvezana sa 100 stranica te veoma prikladna za saopćavanje razaslijamo robu sa čekom, novim pako, uz pouzete.

P. n. g. mušterijama s kojima smo u trgovačkom saobraćaju razaslijamo robu sa čekom, novim pako, uz pouzete.

Hrvati i Slaveni podupirajte svoja poduzeća u Istri!

SVOJ K SVOME!

Stojan Gacesa

PULA, Via Sergia, 11.

Preporuča slavnom o. i. k. općinstvu svoja bogata skla iste svih vojničkih potrebnosti.

Preko puta via Sergia br. 4.

BAZAR GRADA PULE

providjen svim bazarskim potrebama.

Cijene niske.

Zvonimir Gjurin

brijač

Pula, Via Sergia br. 59.

Preporuča slavnom općinstvu gradu i okolice svoj brijački salon.

Jamči za dobru podvorbu.

MARIJA MARDEŠIĆ

trgovina vina na veliko

PULA (Istra), Via Barbacani br. 5.

Viška vina:

Bijela vina.

Maraschino . . . . . naravno slatko.
Vugava I.
Vugava II.

Crvena vina.

Zarač.
Pospilje . . . . . specijalitet.
Opolio I. . . . . krvavo vino.
Opolio II. . . . .

Specijalitet: Sardele u limenim kutijama.

Cijenici razasliju se na zahtjev franko.

Antun Dominis

Dobavljač o. i. k. činovništva.

Pula, Via Mariana br. 7.

trgovac dalmatinskog i istarskog vina te maslinovog ulja na malo i veliko.

Na skladištu ima i sardela, ovčjeg sira, pasulja, krumpira, sapuna, metle i razno.

Veliki izbor ljetne obuće! VELIKO SKLADIŠTE OBUĆE Veliki izbor ljetne obuće!

tvrtke „Alfred Fränkel Commandit Gesellschaft“ (ex Mödling), zastupnik ANTE ERGA.

Via Sergia broj 14.

PULA

Via Sergia broj 14.

Stalne cijene označene su na poplatima.

Cipele za muškarce na steznik K 7— i više, za vezanje K 7-50 i više. — Cipele za gospodje na steznik K 6— i više, za vezanje K 6-50, na puceta K 6-80. — Veliki izbor cipela za uniforme. Cipele iz kože Box calf i Chevreaux, za gospodu i gospodje.

Ivan M. Žic

PULA

Admiralska ulica broj 12.

Časti se preporučiti p. n. općinstvu svoj jeftini cjenik vina iz vlastitih vinograda.

Cjenik vina:

Viško crveno	à 52 i 56 p.
bijelo	52 i 56 .
Istarsko crveno	36 i 40 .
bijelo	36 i 40 .
Dalmatinsko crveno	40 i 44 .
bijelo	44 i 48 .
Šiler (Opolio)	44 i 48 .
Terrano	36 i 40 .
Muškat bijeli, sladak	48 i 52 .
crveni	52 i 56 .
Refosco	K 1-80 .
Marsala	1-40 .
Vermouth	1-20 .

Osobito se preporuča crvena vina slabokrvnima.

Kod naručbe molim označiti točni naslov.

KONRAD WESIAK

vojnički i civilni krojač

PULA, Via Arena (a kući c. k. suda).

Preporuča p. n. gg. grada i okolice svoj moderno uređeni

krojački salon.

Cijenjene naručbe obavlja savjesno i brzo te uz umjerene cijene.

Restauracija

NARODNI DOM

Pula, Viale Carrara.

Preporuča se p. n. općinstvu kao jedina hrvatska restauracija Pule.

Toči se najbolje istarsko, dalmatinsko, štajersko vino te Budjevačko crno i bijelo pivo.

Zajutrak svaki dan na izbor!

Primaju se i abonenti na koštu.

Podvorba brza a cijene umjerene.

Gostiona

Andemo de Orlic

Pula — Via Muzio, 8.

Toči najbolja istarska i dalmatinska vina

Budjevačko pivo.

Jela uvijek na pretok. — Prima i abonente.

KAVANA

Narodni Dom

Pula, Viale Carrara.

Kavana drži sve vidjenije hrvatske, njemačke i talijanske novine. Providjena je sa dva biljara i mnogo drugih igradih sprema.

Toči se najbolja vrst pića.

Podvorba brza. Cijene umjerene.

Preporuča se toplo p. n. općinstvu

IVAN I NIKOLA ORLIĆ

trgovina vina iz vlastitih vinograda.

Barke: „Dobra Mar-tja“ i „Gospa od Trstata“

Skladište: PULA, Piazza Nimfea br. 1.

Preporučamo: Viška vina crvena i bijela. — Istarska vina crvena i bijela. — Šiler (Opolio). — Teran. — Muškat bijeli (sladak). — Muškat crveni (sladak). — Refosko.

Naručbe obavljaju se brzo i savjesno!

Na zahtjev uzorko i cjenik vina franko.

Ante Tranfić - Pula

na uglu ulice Carducci i ulice S. Martino (ex ulica Circonvallazione).

Prvo i najveće skladište svakovrsnog vina i maslinovog ulja. ++ Točna i solidna poslužba. ++ Cijene umjerene. Izvolite zahtjevati cjenik.

Lacko Križ

zastupnički i komisionalni posao

Pula, Porta s. Giovanni
(corte Forbeseri.)

Zastupstvo Češke Budjevačke pive u bačvicama i bocama uz veoma povoljne cijene. Glavno zastupstvo Prvog češkog sveopćeg društva za osjegovavanje života uz najmodernije tarife i povoljne uvjete. -- Zastupstvo osjegovavanja proti požaru i nezgodam itd.